

ΔΕΥΤΕΡ. ΠΡΟΤΟΙΓΕΙΣ

Cervā albā eximīae pulchritūdinis Sertōrio a Lusitāno quōdam dono data erat. Sertōrius omnībus persuāsīt cervām, instīctam numīne Diānae, conloqui secūm et docēre* quāe utilīa factū essent*. Si quid dūrius ei videbātur, quōd imperandū militibus esset, a cervā sese monitum esse* praedicābat. Eā cervā quōdam diē fugīt et perisse* creditā est. Cum aliquis Sertōrio nuntiāvisset cervām inventam esse*, Sertōrius eum iussit tacere*; praeterea praecēpit ut eām postēro diē repente in eum locū emitteret*, in quo ipse cum amicis futūrus esset*. Postridiē eius diē Sertōrius, admissis amicis in cubiculum suū, dixit eis visum in somno sibi esse cervām, quae perisset*, ad se reverti*. Cum cervā, emissā a servo, in cubiculum Sertōrii introrūpisset, admiratio magna orta est.

- Α ηλ.ερμ. μερίμης χρονίς αντιμ.στο
- Β υποθ. απόδοθ: praedicabat, λ'είδος πραγματικ.
- Γ αναφ.προβ. στο quid
- Δ χρονική συτη: ιστορικός
- Ε βουλητ. αντιμ. στο 53
- ΣΤ αναφ.προβ.(πλάγιος ρόλος) στο 5B
- Ζ αναφ.προβ.(πλάγιος ρόλος) στο 7B
- Η χρονική συτη: ιστορικός

1 υποθ.	20 υποθ.	37 υποθ.	56 αφ.χρον.
2 επιθ.προβ.	21 κατηγ.	38 επιθ.προβ.	57 προβ.τροπ.
3 επιθ.προβ.	22 βουλητο αναφ.	39 αφ.χρον.	58 προβ.τοπ.
4 γεν.υποθ.	23 ρημα	40 ρημα	59 επιθ.προβ.
5 δευ.προβ.κατ.	24 υποθ.αναφ.	41 αντιμ(ειδ)	60 ρημα
6 ποιητ.αιτιο	25 κατηγ. *	42 ρημα	61 προβ.τοπ.
7 επιθ.προβ.	26 δευ.προβ.υποθ. esse	43 υποθ.	62 υποθ.
8 δευ.κατ.βουη.	27 ρημα αναφ.	44 αντιμ.επιθ.	63 προβ.υποθ.
9 ρημα	28 υποθ.	45 ρημα	64 ρημα
10 υποθ.	29 η κατ(η)	46 υποθ.αναφ.	65 προβ.χρον.
11 αντιμ.η βουη.	30 ρημα+κατηγ.	47 αντιμ(ειδ)	66 επιθ.προβ.
12 ρημα	31 υποθ.	48 υποθ.	67 γεν.χρον.η αναφ.
13 υποθ.αναφ.	32 ποιητ.αιτιο	49 αντιμ.υποθ.	68 υποθ.
14 προβ.η αιτιο	33 υποθ.αναφ.	50 ρημα	69 αφ.αιτιο
15 ποιητ.αιτιο	34 αντιμ(ειδ)	51 αντιμ(ειδ)	70 υποθ.μετχ.
16 γεν.υποθ.	35 ρημα	52 προβ.ροθ.	71 προβ.τοπ.
17 αντιμ(ειδ)	36 επιθ.προβ.	53 ρημα	72 επιθ.προβ.
		54 αντιμ.	73 ρημα
		55 επιθ.προβ.	74 αντιμ.επιθ.

* Να διαβάσεις προσεκτικά και την πίσω βελίδα για τον πλάγιο ρόλο (απάντηση στις ερωτήσεις 1 και 2) (για το θέμα αυτό να φωτιστούν δώδεκα οι βελίδες 145, 146, 147, 148 του βιβλίου του καθηγητή).

* Τα υποκείμενα που λείπουν εννοούνται.

* Στην πρόταση Β εννοείται και το esse: υποθ. αναφ. (ειδ. αναφ.)

75 αντιμ(ειδ)	82 υποθ.αναφ.	88 ρημα
76 προβ.κατ.	83 υποθ.	89 υποθ.
77 δευ.προβ.κατ.	84 χρον.μετχ.	90 κατηγ.η επιθ.προβ.
78 υποθ.αναφ.	85 ποιητ.αιτιο	91 ρημα
79 υποθ.	86 προβ.τοπ.	
80 ρημα	87 γεν.κατηγ.	
81 προβ.τοπ.		

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ 48 .

Κάποιος Λουζιτανός είχε δώσει στο Σερτώριο για δώρο ένα πολύ όμορφο άσπρο ελάφι¹. Ο Σερτώριος τους έπεισε όλους πως το ελάφι κατευθυνόταν από τη θεά Άρτεμη² και μιλούσε μαζί του και του υπέδειχνε τι ήταν χρήσιμο να κάνει. Αν του φαινόταν πως έπρεπε να δώσει κάποια διαταγή στους στρατιώτες του που ήταν σκληρότερη από τις συνηθισμένες³, διακήρυσσε πως τον είχε συμβουλευτεί το ελάφι. Το ελάφι αυτό έφυγε κάποια μέρα και πίστεψαν πως είχε πεθάνει. Όταν κάποιος ανάγγειλε στο Σερτώριο πως το ελάφι είχε βρεθεί, ο Σερτώριος τον διέταξε να το κρατήσει μυστικό⁴. Ακόμη του έδωσε οδηγίες να το αφήσει ξαφνικά ελεύθερο την επομένη στο μέρος όπου θα βρίσκονταν αυτός και οι φίλοι του. Την άλλη μέρα ο Σερτώριος δέχτηκε τους φίλους του στην κρεβατοκάμαρά του και τους είπε πως είχε δει στο ύπνο του ότι το ελάφι, που είχε πεθάνει, ξαναγύρισε κοντά του. Όταν το ελάφι αφέθηκε ελεύθερο από το δούλο και όρμησε στην κρεβατοκάμαρά του, προκάλεσε μεγάλη κατάπληξη⁵.

1. ένα άσπρο ελάφι εξαιρετικής ομορφιάς 2. από τη βούληση της Άρтемης
3. μάθ. XXVII Π3 και μάθ. XXXVII (ferociōres impotentioresque) 4. να σιωπάσει 5. γεννήθηκε μεγάλος θαυμασμός

Μάθημα XLVIII: Το ελάφι του Σερτωρίου
Ο πλάγιος λόγος

Γ. α. 1. --- (ceivam) --- *colloqui et docere* ιδίο ειδ. απαρ. αντικει-
 μένα του λεκτικού ρήματος *persuāsit*
 ως απαρέμφατα ενεστώτα εκφράζουν κάτι το σύγχρονο σε σχέση με το ρήμα της
 εξάρτησης (*persuāsit*).

Κειμ 48

- α. *essent*: πλάγια ερωτηματική πρόταση μερικής άγνοιας (βλ. το μάθ. XLIV). εισάγεται με την αντωνυμία *quae* και εκφέρεται με την υποτακτική όπως όλες οι πλάγιες ερωτήσεις· η υποτακτική του παρατατικού (*essent*) μετά από ιστορικό χρόνο (*docēre*) δείχνει κάτι το σύγχρονο σε σχέση με το ρήμα της εξάρτησης· το *docēre* λογίζεται ως ιστορικός χρόνος επειδή είναι αντικείμενο του παρακειμένου *persuāsit*.
- β. *monitum esse*: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του λεκτικού ρήματος *praedicābat*: το απαρέμφατο του (παθ.) παρακειμένου (*monitum esse*) δείχνει κάτι το προτερόχρονο σε σχέση με το ρήμα της εξάρτησης (*praedicābat*).
- γ. (ceivam) *inventam esse*: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του λεκτικού ρήματος *nuntiavisset*: το απαρέμφατο του (παθ.) παρακειμένου (*inventam esse*) εκφράζει κάτι το προτερόχρονο σε σχέση με το ρήμα της εξάρτησης (*nuntiavisset*).
- δ. *tacēre*: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του βουλητικού ρήματος *iussit* (βλ. το μάθ. VII Π2 και το μάθ. XLV Π3).
- ε. 1. *mitteret*: βουλητική πρόταση, αντικείμενο του ρήματος *praecēpit*: εκφέρεται με την υποτακτική του παρατατικού (*mitteret*), επειδή προηγείται ιστορικός χρόνος (*praecēpit*: βλ. το μάθ. XLV Π1-2).
- 2. *in quo: futūrus esset*: αναφορική προσδιοριστική πρόταση σε πλάγιο λόγο· εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *qui* (*in quo*), που έχει για όρα αναφοράς το *in eum locum* (βλ. το μάθ. XLII Π1α)· εκφέρεται με την υποτακτική, όπως όλες οι δευτερεύουσες προτάσεις στον πλάγιο λόγο· η υποτακτική του παρατατικού της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας (*futūrus esset*) μετά από ιστορικό χρόνο (*mitteret*) εκφράζει κάτι το υστερόχρονο (βλ. το μάθ. XXIV Π5). Η υποτακτική του παρατατικού (*mitteret*) στις δευτερεύουσες προτάσεις λογίζεται ως ιστορικός χρόνος, αφού προϋποθέτει εξάρτηση από ιστορικό χρόνο (που στην περίπτωση μας είναι το *praecēpit*)· βλ. και την άσκηση I α2.
- ζ. 1. *visum esse* (*in quo: ceivam*): ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του λεκτικού ρήματος *dixit*: ως απαρέμφατο του (παθ.) παρακειμένου (*visum esse*) εκφράζει κάτι το προτερόχρονο σε σχέση με το ρήμα της εξάρτησης (*dixit*).
- 2. *visum esse*: ειδικό απαρέμφατο, υποκείμενο του *visum esse* και στον ευθύ λόγο ήταν απαρέμφατο.